

Inbreng SO Notitie reikwijdte en detailniveau planMER Schaliegas

Op 28 oktober kunt u een inbreng leveren voor het schriftelijk overleg Notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) planMER Schaliegas. Het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), de Unie van Waterschappen en de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (Vewin) hebben belangrijke kanttekeningen bij de inhoud en de vorm van definitieve NRD planMER Schaliegas.

Gebrekkig proces

IPO, VNG, Unie van Waterschappen en Vewin hechten grote waarde aan een goed, transparant en open proces. De minister heeft ervoor gekozen de concept NRD niet aan te passen op basis van de (2464!) ingekomen zienswijzen en reacties. De concept NRD, het advies van de Commissie m.e.r. en de Reactienota van de minister vormen ineens de definitieve NRD schaliegas. Dit leidt tot onduidelijkheid. De Reactienota gaat enkel op hoofdlijnen in op het advies van de Commissie voor de m.e.r. waardoor niet duidelijk wordt welke onderdelen worden overgenomen en welke niet. Ook wordt niet ingegaan op de individuele reacties en zienswijzen waardoor motiveringen waarom bepaalde zaken wel/niet worden overgenomen ontbreken. In dit verband neemt schalieolie een bijzondere plaats in. We waarderen het weliswaar dat schalieolie in het onderzoek wordt betrokken, maar betreuren het dat met betrekking tot dit nieuwe aspect geen gelegenheid wordt geboden zienswijzen in te brengen. Dit alles is weinig bevorderlijk voor het verkrijgen van maatschappelijk draagvlak voor het proces en de resultaten daarvan.

Nut en Noodzaak

De minister wil in de planMER de nut en noodzaak vraag aan de orde stellen. Maar de essentiële vraag hoe schaliegas past in een strategische lange termijnvisie op de rol van aardgas in de energievoorziening valt volgens de minister buiten de scope van de planMER en de structuurvisie. Deze vraag zal worden geadresseerd in het Energierapport 2015.

Vraag: Kan de minister aangeven hoe hij in het kader van de Structuurvisie antwoord kan geven op de vraag of hij schaliegaswinning in Nederland wil toestaan, zonder het Energierapport daarbij te betrekken?

Relatie STRONG

Het is belangrijk dat de minister van Economische Zaken nogmaals bevestigt dat de Structuurvisie Schaliegas integraal onderdeel zal uitmaken van de Structuurvisie Ondergrond (STRONG). De minister geeft aan dat gedurende het milieuonderzoek en het opstellen van de Structuurvisie Schaliegas intensieve afstemming zal plaatsvinden tussen beide structuurvisies. Toch blijft dit een punt van zorg, omdat voor IPO, VNG, Unie van Waterschappen en Vewin een integrale afweging van alle mogelijke gebruiksfuncties van de ondergrond voorop staat. Pas als alle potentiële gebruiksfuncties goed in beeld zijn kunnen keuzes worden gemaakt. Dit is in lijn met het advies van de commissie m.e.r.. De commissie m.e.r. adviseert duidelijk dat in de planMER Schaliegas al moet worden aangegeven welk ondergronds gebruik beïnvloed kan worden door opsporing en winning van schaliegas. En dat moet worden aangegeven in hoeverre de gebruiksvormen in dezelfde lagen plaatsvinden en of verstoring van boven- en onderliggende lagen mogelijk is. De minister lijkt dit advies niet over te nemen. Hetzelfde geldt voor het advies van de commissie m.e.r. dat binnen STRONG de afweging dient plaats te vinden of schaliegas mogelijk is gegeven de andere gebruiksmogelijkheden.

Vraag: Hoe kan Structuurvisie Schaliegas integraal onderdeel uitmaken van STRONG als in de planMER gebruiksmogelijkheden van de ondergrond niet meegenomen worden?

Risico's drinkwatervoorziening

IPO, VNG, Unie van Waterschappen en Vewin zijn van mening dat schaliegaswinning grote risico's heeft voor bronnen voor de drinkwatervoorziening en dat het voorzorgprincipe hier vertrekpunt moet zijn. Drinkwatervoorziening is een nationaal belang en moet als zodanig doorwerken in de afweging ten opzichte van schaliegaswinning. De minister meldt dat boringvrije zones die van belang zijn voor

de drinkwatervoorziening volledig worden gerespecteerd. IPO, VNG, Vewin en UvW zijn van mening dat verduidelijkt moet worden dat daarmee alle door provincies aangewezen en vastgelegde boringvrije zones, beschermingsgebieden en strategische grondwatervoorraden op voorhand uitgesloten worden. Bovendien zijn wij van mening dat het voorzorgprincipe ertoe moet leiden dat die uitzondering geldt over de volledige diepte en niet slechts tot 1000 m.

Niet duidelijk wordt hoe de minister om denkt te gaan met de EU-aanbeveling voor minimumafstanden tussen toegestane activiteiten en woon- en waterwingebieden. De EU heeft hiervoor bufferzones geadviseerd.

Thema's ontbreken

In de reactienota wordt terecht ingegaan op het belang van drinkwatervoorziening. Maar aan andere belangrijke thema's besteedt de minister geen aandacht. Deze thema's vallen dus mogelijk buiten de scope van de planMER. Het gaat dan om effecten op de waterkeringen en waterveiligheid, grondwater, overstromingsgevoelige gebieden, aardkundige waarden, provinciaal cultuurhistorisch erfgoed, verkeer, landbouw, stikstof emissie, Cultureel Werelderfgoed, gezondheid van mensen en de diverse waterstromen die nodig zijn en vrijkomen voor de oprichting van de installatie en de winning van schaliegas. De commissie heeft ook geadviseerd om het bij aspect stikstofdepositie ook aandacht te besteden aan de relatie met de Programmatische aanpak stikstof (PAS).

IPO, VNG, Unie van Waterschappen en Vewin hebben eerder aangegeven de indeling in landschapstypen bij de milieubeoordeling te beperkt te vinden. Onduidelijk blijft hoe in het m.e.r. proces de in de cNRD aangegeven vertaling naar deelgebieden plaatsvindt, zodanig dat de gebiedsindeling voor de MER onderscheidend is.

Ook zal de minister slechts twee referentiescenario's uitwerken, terwijl de commissie m.e.r. heeft geadviseerd om 'goede referentiescenario's zonder schaliegas, tegen scenario's minimale schaliegaswinning en maximale schaliegaswinning' af te zetten.

In verschillende zienswijzen is gevraagd de milieueffecten van schaliegasboringen per fase te beoordelen (dus van opsporing tot monitoring en nazorg), omdat de milieueffecten per fase sterk kunnen verschillen. Dit advies heeft de minister schijnbaar niet overgenomen.

De voorbeeldwinning wordt alleen uitgebreid met gasbehandelingsinstallatie, terwijl het proces breder is: zoals bovengrondse en ondergrondse infrastructuur. De commissie m.e.r. gaat uitgebreid in op de voorwaarden waaraan een voorbeeldwinning moet voldoen. Uit de reactienota van EZ wordt niet duidelijk of, en zo ja, op welke wijze EZ daarmee omgaat.

Bovenstaande thema's moeten door de minister meegenomen worden in de planMER.

Vraag: Kan de minister aangeven hoe hij de ontbrekende thema's betreft in de planMER?

Nader overleg mijnbouwwetgeving nodig

De minister geeft aan dat in het verdere proces decentrale overheden zullen worden betrokken en dat voorafgaand aan bestuurlijke besluitvorming ook bestuurlijk overleg zal plaatsvinden. IPO, VNG, Unie van Waterschappen en Vewin pleiten voor intensivering van het overleg met de koepels, ook waar het gaat om de wijziging van wet- en regelgeving om effectiever en eerder sturing te kunnen geven bij eventuele opsporing of winning van schaliegas. De minister is daartoe ook opgeroepen door een aangenomen motie van uw Kamer (Kamerstuk 33952 nr. 7). Concrete vragen die wij op dit moment over dit proces hebben zijn:

- Gaat de minister de Mijnbouwwet aanpassen? Zo ja, op welke termijn?
- Wat is de reikwijdte en de richting van de wijziging?
- Hoe worden de verantwoordelijkheden van de decentrale overheden vertaald naar een formele positie in de nieuwe wetgeving, onder meer mbt de locatiekeuze en vergunningverlening en welke adviesrol krijgen drinkwaterbedrijven?
- Wordt in de nieuwe wetgeving ook financiële haalbaarheid, inclusief mogelijke schadeposten zoals waardedaling onroerend goed, milieuschade en fysieke schade van bouwwerken, als afweging voor vergunningaanvragen meegenomen?
- Hoe wordt monitoring van de grondwaterkwaliteit voor, tijdens en na winning van schaliegas verplicht gesteld en wie zal toezien op de resultaten?
- Kan het schadefonds Mijnbouwwet worden ingezet om eventuele schade aan de grondwaterkwaliteit te herstellen en zo ja hoe vindt besluitvorming daarover plaats?